

बी. ए. भाग II सेमिस्टर III
सहकाराची तत्त्वे पेपर नंबर I

प्रा. डॉ. प्रशांत फडणीस (M.A., SET, Ph.D.)

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख,

बाळासाहेब देसाई कॉलेज, पाटण

रिकाम्या जागा भरून खालील वाक्य पूर्ण करा

- 1) सहकारी संस्था म्हणजे----- संघटन होय.
A) ऐच्छिक B) सक्तीचे C) राजकीय D) सामाजिक
- 2) भारतीय सहकारी कायदा -----मध्ये संमत झाला.
A) 1912 B) 1960 C) 1961 D) 1904
- 3) ----- हे भारतातील सहकार तज्ञ म्हणून ओळखले जातात.
A) लोकमान्य टिळक B) दादाभाई नवरोजी C) वैकुण्ठलाल मेहता D) रॉबर्ट ओवेन
- 4) ----- हा सहकाराचा पाया आहे.
A) विषमता B) समता C) केंद्रीकरण D) विकेंद्रीकरण
- 5) -----हे सहकाराचे प्रमुख तत्त्व आहे.
A) नफा मिळविणे B) सेवा C) ना नफा ना तोटा D) आर्थिक लाभ
- 6) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटना----- साली स्थापन झाली.
A) 1912 B) 1960 C) 1961 D) 1904
- 7) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेचे मुख्यालय येथे आहे.
A) इंग्लंड B) अमेरिका C) लंडन D) रशिया
- 8) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेच्या सभासदत्वाचे----- प्रकार आहेत.
A) दोन B) तीन C) चार D) पाच
- 9) भांडवलशाहीत मिळविण्याच्या----- हेतूने उत्पादन केले जाते.
A) तोटा B) किंमत C) नफा D) पैसा
- 10) समाजवादी अर्थव्यवस्थेत----- या घटकास नगण्य स्थान आहे.
A) उत्पादन B) उपभोग C) भांडवल D) पैसा
- 11) समाजवादी अर्थव्यवस्थेत आर्थिक विषमता----- होते.
A) स्थिर B) कमी C) वाढते D) काहीच नाही
- 12) -----सहकार तत्त्वानुसार मर्यादित देयतेच्या तत्त्वाचा समावेश होतो.
A) शुल्झ B) रफायझन C) रॉशडेल D) ओवेन
- 13) -----विणकर कामगारांनी एकत्र येऊन रॉशडेल पायोनियर संस्था स्थापन केली.
A) 38 B) 28 C) 18 D) 48
- 14) भारताने----- अर्थव्यवस्थेचा पुरस्कार केला आहे.
A) समाजवादी B) मिश्र C) भांडवलशाही D) हुकूमशाही
- 15) -----साली सहकार हा विषय राज्य सरकारकडे सोपविण्यात आला.
A) 1904 B) 1912 C) 1919 D) 1920
- 16) सहकार----- माध्यमातून सहकारी संस्थांना अप्रत्यक्ष मदत करते.
A) पैशाच्या B) हमीच्या C) सवलतीच्या D) भागभांडवलाच्या
- 17) सध्या महाराष्ट्रात -----सहकार न्यायालय आहेत.
A) वीस B) चोवीस C) पंचवीस D) तीस
- 18) सहकारी संस्थांचे आर्थिक वर्ष-----ला संपते.

- A) 28 फेब्रुवारी B) 31 मार्च C) 30 जून D) 1 एप्रिल
- 19) लेखा परीक्षण अहवाल----- सभेत वाचावा लागतो.
A) मासिक B) व्यवस्थापन C) सर्वसाधारण D) यापैकी नाही
- 20) -----सहकारी संस्थेची हिशेब पुस्तके तपासू शकतो.
A) संस्थेचा अध्यक्ष B) ऑडिटर C) नोंदणी अधिकारी D) व्यवस्थापक
- 21) भारतात नवीन आर्थिक धोरण -----सन मध्ये स्वीकारण्यात आले.
A) 1912 B) 1960 C) 1991 D) 1904
- 22) सहकारात नफ्या ऐवजी----- महत्त्वाच्या असते.
A) सरकारी हित B) सभासदांचे हित C) आरबीआयचे धोरण D) नाबार्डचे धोरण
- 23) जागतिकीकरणात -----ला अधिक महत्त्व असते.
A) भांडवलशाही B) स्पर्धा C) नका प्रेरित व्यवस्था D) वरील सर्व
- 24) जागतिकीकरणामुळे बाजारपेठांवरचे -----वर्चस्व वाढत आहे.
A) सहकारी संस्था B) सार्वजनिक संस्था C) बहुराष्ट्रीय कंपन्या D) सरकारी सभासद
- 25) व्यवसायाच्या संघटन पद्धतीनुसार ऑडिटचे----- प्रकार आहेत.
A) चार B) तीन C) दोन D) पाच
- 26) कायदानुसार होणाऱ्या अंकेक्षणात -----अंकेक्षण म्हणतात.
A) निरंतर B) वार्षिक C) वैधानिक D) सततचे
- 27) सहकारी संस्थांचा हिशेब वरील नियंत्रणाच्या----- पद्धती आहेत.
A) तीन B) चार C) दोन D) पाच
- 28) -----हा सहकारी चळवळीचा मार्गदर्शक असते.
A) उपनिबंधक B) तत्त्ववेत्ता C) निबंधक D) सहनिबंधक
- 29) निबंधकाला सहकारी संस्थांचा मित्र तत्त्ववेत्ता आणि----- असे म्हटले जाते.
A) प्रतिनिधी B) मार्गदर्शक C) अधिकारी D) मुख्य निबंधक
- 30) सहकारी संस्थांमधील परस्पर सहकार्य -----पातळीवर अधिक फलदायी ठरते.
A) राज्य B) राष्ट्रीय C) जिल्हा D) आंतरराष्ट्रीय

प्रश्न 2. टिप लिहा

- A) सहकाराचे महत्त्व
B) निबंधकाची कार्ये
C) भांडवल शाहीचे दोष
D) ऑडीटचे प्रकार
E) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटना
B) निबंधकाची भूमिका
C) भांडवल शाहीचे दोष
D) सहकारी अंकेक्षण
D) ऑडीटचे प्रकार
E) सहकारी न्यायव्यवस्था

- 1) सहकाराचा अर्थ सांगून सहकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 2) सहकारी चळवळीच्या विकासातील सरकारची भूमिका स्पष्ट करा.
- 3) मेंचेस्टेरची सहकाराची तत्वे स्पष्ट करा.
- 4) जागतिकीकरणाचे सहकारी चळवळी वरील परिणाम स्पष्ट करा.
- 5) सहकाराचा अर्थ सांगून सहकाराची विविध तत्वे स्पष्ट करा.
- 6) सहकारी चळवळीच्या विकासातील सरकारची भूमिका स्पष्ट करा.
- 7) समाजवादी आणि भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत सहकार सुवर्ण मध्य म्हणून काम करते स्पष्ट करा.
- 8) सहकाराचा अर्थ सांगून सहकाराची विविध तत्वे स्पष्ट करा.